БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Пәні: «МӘМС және медициналық құқық»
Пән коды: MAMSMQ 5301
ББ атауы және шифры: 6B10101 «Жалпы медицина»
Оқу сағаты/кредит көлемі: 150 сағат (5 кредит)
Оқу курсы мен семестрі: 5 курс, 9 семестр
Өзіндік жұмыстың көлемі: 15 сағат

Шымкент, 2024 ж.

Өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулар «МӘМС және медициналық құқық» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 15 «10» 06 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі:

м.ғ.к., қауым.проф. Сарсенбаева Г.Ж.

1. №1- тақырып: МӘМС халықаралық тәжірибе.
2. Мақсаты: Білім алушыларға әлемнің дамыған елдеріндегі медициналық сақтандыру жайлы білімін қалыптастыру.
3. Тапсырмалар:
• Медициналық сақтандыру түрлері.
• Халық денсаулығының ерекшеліктерімен танысу.
• Әлемнің дамыған елдерінде медициналық сақтандыру жүйесімен жұмыс істеу тәжірибесі.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация,тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1- қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 2-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз
8. Бақылау сұрақтары:
1. Сақтандырудың қандай түрлерін білесіз?
2. Әлемде медициналық сақтандыру жүйесі қалай жүзеге асуда?
3. Халықтың денсаулығына әсер ететін сыртқы факторларды атаңыз.
4. Бүкіл әлемдік денсаулық сақтау саласындағы медициналық сақтандырудың алатын орны қандай?

№2 - тақырып: МӘМС жүйесінде статусты Онлайн анықтау.
Мақсаты: Білім алушыларға Қазақстандағы сақтандырылғандығы туралы статусын анықтау дағдыларын меңгеруге үйрету.
Тапсырмалар:
• МӘМС жүйесіндегі статусты анықтау жолдары.
• МӘМС жүйесіндегі қосымша ақпаратты алу көздері.
4. Орындау/бағалау түрі: доклад**,** презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 2-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. ЖСН бойынша статусты қалай анықтауға болады?
2. Qoldau 24/7, SaqtanduruBot, eqov.kz мобильді қосымшасы арқылы сақтандырылғандығыңызды анықтаңыз.
3. ӘМСҚ ресми сайты.

№3 - тақырып:Медициналық сақтандыру қорының қызметі.
2. Мақсаты: Білім алушыларға медициналық сақтандыру қоры туралы білімін қалыптастыру.
3. Тапсырмалар:
• Қордың инвестициялық қызметі.
• Есепке алу және есептілік.
• Қордың аудиті.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 3-ші күн.

7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Қордың органдарын атаңыз.
2. Қор қандай қызмет атқарады?
3. Қордың басшы қызметкерлеріне қандай талаптар қойылады?
4. Қор қызметінің ашықтығы қалай жүзеге асырылады?

№4- тақырып:МӘМС жүйесіндегі оңалту көмегі.
2. Мақсаты: Білім алушылардың медициналық сақтандыру жүйесіндегі оңалту көмек туралы білімдерін қалыптастыру.
3. Тапсырмалар:
* Медициналық оңалтуға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.
* Медициналық оңалтудың кезеңдері.
*Короновирустан кейінгі оңалту.
* МӘМС-тегі медициналық оңалтуды қаржыландыру.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 4-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Медициналық оңалтуға кімдер құқылы?
2. Медициналық оңалту қашан тегін жүргізіледі?
3. Алғаш рет реабилитациядан өту үшін қайда бару керек?
4. Медициналық реабилитацияға қарсы көрсеткіштер.

1. №5 - тақырып: МӘМС енгізудегі жеке медицинаны дамыту.
2. Мақсаты: Білім алушыларды жеке медицинаның даму болашағымен таныстыру
3.Тапсырмалар:
• Қазақстан Республикасында жеке медицинаның дамуы.
• Жеке медицинаның оң және теріс жақтары.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама,презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1- қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 5-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Жеке денсаулық сақтау жүйесі дегеніміз не?
2. Жеке емханаға немесе клиникаға қалай жазылуға болады?
3. Жеке емханада қалай тегін қызмет алуға болады?

1. №6- тақырып: Шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарға медициналық көмек көрсету тәртібі.
2. Мақсаты: Білім алушыларды шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарға медициналық көмек көрсету тәртібімен таныстыру.
3. Тапсырмалар:
• Денсаулық сақтау саласындағы шетел азаматтарының құқықтары;

• Шетелдік азаматқа көрсетілетін медициналық көмек түрлері;
• Шетелдіктерге тегін медициналық қызмет көрсету көлемі.
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама,презентация,тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1- қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 6-шы күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Шетел азаматтарының денсаулығын қорғау саласындағы құқықтары немен реттеледі?
2. Шетелдік азаматқа шұғыл және жедел медициналық көмек көрсету тәртібін айтыңыз.
3. Шетелдік азаматқа жоспарлы медициналық көмек қалай көрсетіледі?

1. №7- тақырып:. Қазақстан Республикасында азаматтардың денсаулығын сақтауды жақсарту және медициналық көмек көрсету мәселелерін құқықтық реттеу.
2. Мақсаты: Білім алушыларды азаматтардың денсаулығын қорғау саласындағы негізгі заңнамалық құжаттармен таныстыру.
3. Тапсырмалар:
* Азаматтардың денсаулығын сақтау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидалары.
* Азаматтардың денсаулығын сақтауды ұйымдастыру.
* Азаматтардың денсаулығын сақтау саласындағы қатынастарды мемлекеттік реттеу
4. Орындау/бағалау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 7-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Азаматтардың денсаулығын қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың қағидаларын атаңыз.
2. ҚР азаматтарының денсаулығын сақтауды қандай органдар қамтамасыз етеді?
3. Азаматтардың денсаулығын сақтауды реттейтін заңнамалық құжаттарды атаңыз.

1. №8 - тақырып: Адами капитал-жаңғырту негіздері.
2. Мақсаты: Адам капиталының сапасы туралы Білім алушылардың білімін қалыптастыру.
3. Тапсырмалар:
* "Адами капитал"тұжырымдамасы.
* Денсаулық сақтау саласындағы адами капиталды жаңғыртудың негізгі стратегиялық бағыттары.
* Сапалы адами капиталды қалыптастыру.
4. Орындау/бақылау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 8-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. "Адами капитал" термині нені қамтиды?
2. Адам капиталы теориясының негізін қалаушыларды атаңыз.
3. Адам капиталының ядросы дегеніміз не?

4. Адам капиталының тұрақты даму жағдайын қалыптастырудағы мемлекеттің рөлін атаңыз.

1. №9 - тақырып: Биоэтика және адам құқығы: халықаралық-құқықтық реттеу.
2. Мақсаты: Білім алушыларды адам құқықтарын қорғаудың теориялық және практикалық мәселелерімен таныстыру.
3. Тапсырмалар:
* Қазақстандық заңнамада биоэтика қағидаттарын іске асыру.
* Нормалар мен Этика арақатынасының өзекті мәселелері.
* Биоэтика және адам құқықтары туралы жалпы декларация.
4. Орындау/бақылау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 9-шы күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Биоэтика және адам құқықтары туралы жалпыға бірдей декларация қашан қабылданды?
2. Декларацияның негізгі қағидаларын атаңыз?
3. Құқықтық реттеуді талап ететін биоэтика мәселелерін атаңыз.
4. Биоэтика бойынша ЮНЕСКО-ның қандай бағдарламаларын білесіз?

1. №10 - тақырып:Адам және дәрігердің жауапкершілігі.
2. Мақсаты: Қазіргі қоғамдағы дәрігердің кәсіби жауапкершілігі туралы Білім алушылардың білімін жетілдіру.
3. Тапсырмалар:
* Пациенттің құқықтарын бұзғаны үшін жауапкершілік түрлері.
* Қазіргі Қазақстандағы дәрігердің кәсіби жауапкершілігінің ерекшеліктері.
* Дәрігердің құқықтық және моральдық-этикалық мінез-құлқы.
4. Орындау/бақылау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 10-шы күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Қазіргі қоғамдағы "дәрігер-пациент" әлеуметтік қақтығысы: обьективті себептер мен субъективтік факторларды атаңыз.
2. Дәрігердің моральдық қасиеттерін атаңыз.
3. Дәрігердің кінәсінен пациент зардап шексе одан не күтуге болады?
4. Медициналық қызметкерлердің қылмыстық жауапкершілігі.

1. №11 - тақырып:Алдын алу егулері: "иә және қарсы".
2. Мақсаты: Профилактикалық егу туралы Білім алушылардың білімін жетілдіру.
3. Тапсырмалар:
* Екпенің пайдасы.
* Екпелердің еріктілігі.
* Егуден бас тартудың салдары.
* Екпенің қауіпсіздігі.
4. Орындау/бақылау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.

5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 11-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Вакцинацияны кім ойлап тапты?
2. Вакцинацияның басты жетістіктері қандай?
3. Неге көптеген адамдар егуден бас тартады?
4. Егуден бас тарту неге әкеледі?

1. №12 - тақырып: Медицина қызметкерлерін әлеуметтік қолдау және құқықтық қорғау.
2. Мақсаты: Білім алушыларды медициналық қызметкерлерді әлеуметтік қолдау және құқықтық қорғаумен таныстыру.
3. Тапсырмалар:
* Медицина қызметкерлеріне әлеуметтік кепілдіктер.
* Қосымша жеңілдіктер мен ынталандыру төлемдері.
* Медициналық қызметкерлерді жазатайым оқиғалардан сақтандыру.
* Медицина қызметкерлерін құқықтық қорғау.
4. Орындау/бақылау түрі: баяндама, презентация, тест тапсырмаларын дайындау.
5. Орындау критерийлері: 1 - қосымшаға қараңыз.
6. Тапсыру мерзімі: 12-ші күн.
7. Әдебиет: 2 - қосымшаға қараңыз.
8. Бақылау сұрақтары:
1. Қазіргі заманғы медицина қызметкері: мемлекет оны қалай қолдайды?
2. Медицина қызметкерлерін қаржылық және құқықтық қорғау қалай жүзеге асырылады?
3. Ауылдық жерлерге жіберілген медицина қызметкерлеріне әлеуметтік қолдау көрсету тәртібі қандай?

Қосымша №1

Бағалау критерийлері:

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Баяндама дайындау және қорғау	**Өте жақсы** Бағаға сәйкес : A (95-100%); A- (90-94%)	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 7 әдебиеттен көп қолданып, 15 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндаманың тақырыбына сәйкес суреттер, кестелер көрсетілген. Баяндаманы қорғау кезінде оқымай, өзі айтып берді. Берілген сұрақтарға мүлтіксіз жауап берді.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%); C+ (70-74%).	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 5 әдебиеттен көп қолданып, 10 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндаманың тақырыбына сәйкес суреттер, кестелер көрсетілген. Баяндаманы қорғау кезінде оқымай, өзі айтып берді. Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағаттанарлық Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (55-59%) D- (50-54%)	Баяндама тиянақты жасалған, берілген мерзімге дейін тапсырды. 3 әдебиеттен көп қолданып, 8 парақтан кем болмауы тиіс. Баяндаманың тақырыбына сәйкес суреттер, кестелер көрсетілген. Баяндаманы қорғау кезінде оқыды. Берілген сұрақтарға жауап толық болмады.
	Қанағаттанарлықсыз Бағаға сәйкес: FX (25-49%) F(0-24%)	Баяндама тиянақты жасалмаған, берілген мерзімге дейін тапсырмады. Тақырыпқа сәйкес суреттер, кестелер көрсетілмеген. Баяндаманы қорғау кезінде оқыды. Берілген сұрақтарға жауап берген кезде дөрекі қателер жіберді.

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тақырыптың презентациясы	**Өте жақсы** Бағаға сәйкес : A (95-100%); A- (90-94%)	5 әдебиетті қолдана отырып 20-дан кем емес слайдтар дайындалған. Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылды.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%); C+ (70-74%).	4 әдебиетті қолдана отырып 18-ден кем емес слайдтар дайындаған. Слайдтар сапалы мазмұнды. Қорғау кезінде терең білім көрсетті. Сұрақтарға толық жауап берді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылды.
	Қанағаттанарлық	3 әдебиетті қолдана отырып 15-тен кем емес

	Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (55-59%); D (50-54%).	слайдтар дайындаған. Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде терең білім көрсетпеді. Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді. Презентация берілген мерзімге дейін тапсырылған жоқ.
	Қанағаттанар-лықсыз Бағаға сәйкес: FX (25-49%) F(0-24%)	3 әдебиеттен кем қолдана отырып, 10-нан кем слайдтар дайындаған.Слайдтар сапалы емес. Қорғау кезінде тақырыпты білмейді. Сұрақтарға толық жауап бермеді, кейбір жауаптарда кемшіліктер жіберді. Презентацияны берілген мерзімге дейін тапсырған жоқ.

Бақылау түрі	Баға	Бағалау критерийлері
Тест тапсырмаларын дайындау	**Өте жақсы** Бағаға сәйкес : A (95-100%); A- (90-94%)	Тест сұрақтары 20 сұрақтан кем болмау керек. Өз уақытысында тапсырылған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты жасалған. Дұрыс жауаптары көрсетілген.
	Жақсы Бағаға сәйкес: B+ (85-89%); B (80-84%); B- (75-79%); C+ (70-74%).	Тест сұрақтары 18 сұрақтан кем болмау керек. Өз уақытысында тапсырылған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты жасалған. Сұрақтары бір типті емес. Дұрыс жауаптары көрсетілген.
	Қанағаттанарлық Бағаға сәйкес: C (65-69%); C- (60-64%); D+ (55-59%); D- (50-54%).	Тест сұрақтары 15 сұрақтан кем болмау керек. Өз уақытысында тапсырылған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты емес. Дұрыс жауаптарының барлығы көрсетілмеген.
	Қанағаттанар-лықсыз Бағаға сәйкес: FX (25-49%) F(0-24%)	Тест сұрақтары 10 сұрақтан кем. Өз уақытысында тапсырмаған. Тест сұрақтары мазмұнды, тиянақты жасалмаған. Дұрыс жауаптары көрсетілмеген.

Берілген тақырыпқа БӨЖ-ді орындау талаптарының толық орындалуы және күрделілігі бағаланады.

Қосымша №2

Ұсынылатын әдебиет:

Негізгі әдебиеттер:

1. Қошқарбаев, Е. Қ. Медициналық құқық [Мәтін] : оқу құралы / Е. Қ. Қошқарбаев ; ҚР БҒМ. - ; С. Ж. Асфендияров атындағы ҚАЗҰМУ баспаға ұсынған. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2014. - 306 бет.
2. Қошқарбаев, Қ. Қ. Медициналық құқық: оқу құралы ЖК "Ақнұр", 2013.
3. Семёнов, В. Ю. Экономика здравоохранения [Текст] : учебное пособие / В. Ю. Семёнов. - 2-е изд., перераб.; Рек. Учебно-методич. объед. по мед. и фармацев. образ. вузов России. - М.: МИА, 2014. - 1000 с.
4. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Текст]: учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника,құқық, этика және коммуникация негіздері [Мәтін] : оқулық / М.А. Асимов [және т.б.]. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 232 бет.
2. Введение в профессию врача. Основы клиники, права, этики и коммуникации [Текст] : учебник / М. А. Асимов, Г. О. Оразбакова . - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 244 с.

Электронды басылымдар:

1. Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс]: учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM). - 15523.00 тг.
2. Медик В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс]:учебник / В. А. Медик., В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 МБ). - М.: Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM)
3. Менеджмент в здравоохранении.Сыздыкова К.Ш., Тулебаев Ж.С., Рыскулова А.Р., 2019/https://aknurpress.kz/login
4. Міндетті медициналық тексерулерді ұйымдастыру мен жүргізудің негізгі ережелері.Тлеубергенов Ж., 2020/https://aknurpress.kz/login
5. Медициналық құқық. Қошқарбаев Е.Е. , 2014/https://aknurpress.kz/login
6. Медицинское право Республики Казахстан [Текст]: учеб. пособие / К. С. Мауленов, Б. Н. Мауленова; КазНУ им. аль-Фараби. - Алматы: Қазақ ун-ті, 2019. - 204 с. - 100 (таралым). -.http://elib.kaznu.kz/
7. Мұхамбеков М.М.Денсаулық сақтаудағы менеджмент: Оқу құралы / М.М. Мұхамбеков -Алматы: «Эверо» баспасы, 2020 ж. - 348 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/626/
8. Бөлешов М.Ә.Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтау: оқулық /М.Ә. Бөлешов.- Алматы: Эверо, 2020. - 244 бет.https://www.elib.kz/ru/search/read_book/674/
9. Токкулиева Б.Б.Денсаулық сақтаудағы экономика және қаржыландыру негіздері.Оқу құралы. – Алматы: Эверо, 2020. – 192 бет.https://www.elib.kz/ru/search/read_book/453/

10. Касымова Б.Т.Денсаулық сақтау экономикасы – Оқу құралы/Б.Т.Касымова,Қ.М. Сисенгалиева, Л.К. Магзумова. – Алматы; Эверо, 2020. –260 бет.https://www.elib.kz/ru/search/read_book/849/